

Izhaja vsako prvo in tretjo
nedeljo meseca; velja:
Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
Za pol leta . . . 1 „ 30 „
Za četrt leta . . . — „ 70 „
Posamezni iztisi prodajajo se po
10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via
Grociera N.º 1, II. nadstropje, —
ekspedicija v hiši št. 6 Via Sta.
Lucia.

Naročnina naj se blagovoljno
pošilja pod naslovom: **Vek. Ralč**
v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Politični svetozor.

Volitve so pó večem končane. Čakali smo z danešnjim listom, da bi zamogli svojim bralcem poročati o veselej zmagi. Pa nič ni posebnega. Na Koroškem smo sicer pridobili enega poslanca, za to smo pa na Štajerskem enega zgubili.

Na Koroškem je v velikovškem okraji zmagal narodnjak *Andrej Einspieler*, družemu slovenskemu kandidatu Dr. Pavliču so manjkali samó 4 glasovi. Že iz tega se vidi, da slovenstvo na Koroškem napreduje, in da društvo „Trdnjava“ ne drži križem rok. Po drugih okrajih pa so Slovenci prepadli, ker so volili namešano z Nemci, kateri so ostali povsod v večini.

Na Štajerskem pa so voljeni narodnjaki Dr. Vošnjak, Dr. Dominkuš, Dr. Srnec (enoglasno), Adamovič in Herman. V Mariborskem okraji smo zoper pričakovanje zopet propali, in zgubili smo še brežki okraj, ki je do zdaj zmirom narodno volil. Videti je, kakor bi bili Slovenci sami tega krivi, ker so se razdvojili na dve stranki, in ker centralni volilni odbor ni pravega kandidata postavil. Kajti centralni volilni odbor je postavil za kandidata dekana Kosarja, ki ni dobil nobenega glasu, pač pa jih je dobil nepriporočeni slovenski kandidat Lenček 39.

Po vsem se nam toraj zdi, da bi bili Slovenci zmagali, ako bi bili složni volili vsi enega kandidata. Bomo že še natančneje slišali, kako je bilo.

Po Nemškem so volitve izpale, kakor smo pričakovali, ustavoverna stranka ni zgubila nič tal,

pa tudi klerikalna ne. Le na Šlezianskem je nekoliko federalistov prodrlo, o katerih se ni mislilo, da bodo.

Ustavoverna stranka je upotrebljevala stršansk terorizem, in na Štajerskem so še vladni organi pritiskali zoper Slovence, in v Ptujem je bojda prišlo celo do pretefov med briči, žendarmi in slovenskimi študenti; tako se telegrafira „Slov. Narodu.“

Mislili smo, da vlada, če že ne podpira naših kandidatov, da bo vsaj nevtralna ostala, in svojim organom vsako udeležbo prepovedala. Pa motili smo se. Naj bo, saj ni samo nam na škodo, saj je tudi vladi.

Ministerstvo nauka se je obrnilo do kranjskega šolskega sveta, naj svojo besedo izreče o prihodnjem učnem jeziku na kranjskih srednjih šolah.

Šolski svet je sprejel ministerški predlog, ter potrdil utrakvistično metodo, da se bo namreč podučevalo nekoliko predmetov v slovenskem in nekoliko v nemškem jeziku.

O gastajnskem shodu se je po časnikih mnogo govorilo. Nemški listi so s posebnim veseljem pisali o tem, ker so upali, da bo Beust sklopil neko zvezo z Avstrijo in Nemčijo. Pa nj. cesarost niso šli še do zdaj na limance Beust — Bizmarkove, ker Hohenwartu več zaupajo, ko drugim svetovalcem, ta pa neče nič od Prusije slišati.

Na francozkem je še vse v neredu; stari Thiers republiko komaj in komaj po konci drži, pa se pripravljajo bojda novi krvavi boji med strankami.

— 333 —

LISTEK.

Ukradena devojka.

narodna.

Iz grada jezdi grof na lov,
Za grofom trop služabnikov.

Čez hribček čez prijabajo,
Pri vodi mlin zagledajo.

Prelepa j' bla hči mlinarja,
Skóz okence je gledala.

«Oj mlinar, daj mi hčericó,
S'cer zasmodim ti hišico.»

»Če hišico mi zasmodiš,
Še hčerke moje ne dobiš.»

Očeta je ob glavo del
In materi je glavo snel.

Zasukal tretjikrat je meč,
Odsekal bratu glavo preč.

Hčerkó na konja posadi
In jo čez hribček zadrči.

Čez hribček čez prijabajo,
Devel gradov zagledajo.

«Devel gradov ti ljubea glej,
Katerih boš ti grofnoja zdej!»

«Gradove ogenj naj požge,
Krvavi meč naj je zatre!»

In godejo in piskajo,
Nevesto v sobo spremljajo.

Po noči v tihi polnoči,
Se grof iz sanja prebudi.

Poljubit skoči usta nje,
A ljub'ca je pa mrtva že.

— 333 —

Vladislav Garczinski.

(Obraz iz življenja polskih emigrantov).

(Dalje)

Temna noč je bila, ko smo zapodili pruske urade iz Poznanja; ter proklamirali republiko. Jaz da si ravno golobradec, bil sem takoj komisar, prepasen z narodno šerpo. Zdajci je našlo sovraštvo do Nemcev dušek; srd, katerega je narod do njih gojil, pokazal se je v najostudnji svoji obliki. Kar

Tržaške razmere.

Iz Rojana. 1. sept. Poročati vam moram o veselem napredku naše čitalnice. Zmirom prihajajo in se vpisujejo novi udje, narodno življenje in gibanje je zmirom živahneje. Naša čitalnica se pa tudi potruji, da svoje ude zabavlja, kakor ona, nobena še ni spravila toliko iger na oder. Kar jej pa naj bolj dobro stoji, to je domokratski duh ki vlada v njej, če so nekatere druge čitalnice na pr. ljubljanska shodišče za slovensko „Intelligenzaristokratijo“, in spet druge (na pr. tržaška) za „Geldaristokrate“, so v naši demokratični elementi čisto prevladali tukaj se štejem kmet, delavec in meščan vsi za enake; nikogar ne prašamo, koliko latinskih šol je študiral, ali koliko ima denarja v žepu, samo da je Slovenec in demokrat, pa je naš brat. Ravno za to bo čitalnica vedno bolj napredovala, posebno kar je pod vodstvom iskrenega rodoljuba g. Žvanuta. V Trstu je na tisoče Slovencev, in vendar so do zdaj bili politična ničla, ker niso imeli organizacije, niso bili združeni, ampak raztrešeni. Skusimo napraviti Rojansko čitalnico za središče vsih Slovencev v Trstu in okolici, za ognišče narodnega duha, potrudimo se vsi udje, da spravimo vse demokratične elemente, kar jih v Trstu slovensko misli in čuti, v našo čitalnico, in videli bode, da se bo dala v Trstu faktično slovenska stranka organizirati, ki ne bo brez vsega vpliva. Naj več upanja stavimo v našega predsednika, ki je v resnici voditelj tržaških Slovencev, da bo on s svojo možko energijo, umno previdnostjo in s svojim uplivom to dognal, kar vsi želimo, pa imamo premalo trdne volje in podvzetnega duha, da bi izvršili. Česa bi nam bilo potreba? vsak od nas to ve, pa malokteri kaj stori, da bi se v resnici doseglo. Vsi vidimo kako vam je v Trstu treba narodnih šol. Koliko je Slovencev, ki bi radi pošiljali svoje otroke v slovenske šole, pa jih ni, in tako se nam zarod za zarodom potujčuje. Slovenski starši pridejo v Trst, njih otroci pa že besedice ne znajo slovenski in teh otrok otroci že nemara mislijo, da so bili njih pradedi pravi, čisti Rimljani. Temu se mora

v okom priti s slovenskimi šolami. Pa kdo nam jih bo naredil.

Sami si jih moramo priskrbeti. Kdo drugi nam jih bo dal? Vlada že ne, saj vidimo, kako Kranjce vse vlade za nos vodijo, ter jim obečajo slovenske šole, pa jih še do zdaj ni. Naš mestni magistrat pa nam jih bo še manj dovolil in plačal. Tedaj si moramo sami pomagati. „Pa to košta denar“, boste rekli, „kje ga bomo vzeli?“ Se ve da je težava; so sicer taki med nami, ki imajo denar, pa če bomo na tiste čakali, že nikoli ne bomo imeli slovenskih šol; kateri bi pa rad dal, tisti pa nima.

Da bi pa kar nič ne mogli, to pa spet ni res samo da hočemo: vsak da nekaj, združene sile veliko premorejo; in take reči tudi ne bomo osnovali. Za zdaj bi nam zadostovala ena slovenska normalka v Trstu, in to bi menda vendar mogli zdržavati. Poskusimo, znabiti nam vlada kaj pripomore, saj plačujemo tudi mi davke, zakaj bi država ravno za nas ne hotela nič storiti?

Taka je s šolami. Kaj bi pa še mogli napraviti, da bi bilo v prospeh slovenstva v Trstu?

„Južni Sokol“. Že mnogokrat je bil govor o tem, da bi naj napravili sokol, pa nismo prišli iz besedi. Lani se je že snoval, pa ni bil dovoljen.

Letos bi ga nemara dovolili.

Mladenči, ki vas je toliko navdušenih rodoljubov, zakaj se ne poprimete tega? Prav lahko bi se osnoval „sokol“, udov vsaj bi se ne manjkalo. In kako lepo in impozantno bi bilo, ko bi ta sokol v svoji lepi obleki, naredil kak izlet iz mesta v okolico! Pa se ve da pristopil bi še vsak, le pričetnega dela se vsak boji le na čelo se nobeden noče postaviti in reč sprožiti in urediti ter izpeljati. Ohrabrite se vendar, in ne čakajte in ne zanašajte se drug na drugega, ampak primite stvar pogumno in energično v roke, pa bo šlo. O *delavskem društvu* se je tudi že govorilo, in kako koristno bi bilo! Poglejmo delavsko društvo v Pragi „Oul“, Z nič so začeli, zdaj imajo pa že nekaj tavižentov v kasi, in na vse strani jim je pomagano, ker društvo skrbi za duševno in materialno blagostanje delavcev, jim priskrbljuje potrebni poduk, in jim daje hrano za

je bilo nemškega vse je bilo pokončano; pruski orel je bil nadomeščen s polskim belim; pripenjali smo si ga tudi na svoje čapke pevali navdušeno „Jezsze Polska nie zginala“, na zastave zapisali „niepodległość“; rowność, wolność, braterstwo se je razlegalo po vseh krajih, plemenitaš se je bratil s kmetom in meščanom, videti je bilo kakor da bi bil na veke zginil prepir iz naše sredine; pa goljufali smo se, slavohlepnost, razdor, te dve staropolski nečednosti, ki ste vzročili propad Polske, bili ste tudi zdaj vzrok, da je naša stvar, ki je začela tako lepo razcvetati, na konce šla. Vsakdo je vesel zapovedovati, poklicani, in nepoklicani vsakdo je drugače za povedoval, nikdo nij htel odjenjati, v naše zборе se je bila vgnjezdila stara napaka, da smo več govorili ter za prazne stvari prepirali se roke križema držali, ter iskali pri tujcih pomoči. Toraj nij naša slava dolgo trajala. Prusija, ko je bila doma vpor vkrotila, podvrže spet s pomočjo njej vdanih na Poznanjskem živčih Nemcev Poljake, ter jih tako sveriži, da se kar geniti ne morejo. Kar jih je bilo z orožjem v roci ujetih, postreljajo kot veleizdajalce, druge pa, posebno mlade ljudi in med temi sem bil tudi jaz, vtaknejo med vojake, ter nas l.

1849 na Porensko na francosko mejo pošljejo. Tu sem se bil oženil, že v Poznanju sem se bil seznanil s hčerjo polskega oficirja, ki se pa nij revolucije vdeležil; bil je pri našem polku ko sem bil anvanziral za premier — leutenanta, dal mi je svojo Wando za ženo, s katero sem splodil troje otrok. Dva sta mi umrla, eden ostane živ. Vendar mi je bil moj položaj zelo mučen in naposled ne strpljiv.

Bil sem v Breirachu v garnizoni, sklenil sem, ker je meja blizu, da jo pobrišem na Francosko. Ženo in sinka s sebo preplavam Ren, ter dospem v Strasburg, kjer sem svojo rodbino s podučevanjem v nemščini in muziki borno pa pošteno preživel. Zena mi vmerje, ko je bila mrtvo dete porodila; ostal mi je samo še laszlo edina tolažba, edina nada. Kakor nekda mene mati, tako sem ga tudi jaz vežbal v sovraštvu do naših krvnih neprijateljev, v ljubezni, v sveti ljubezni do potrte domovine, v nevenljivi zvestobi do narodne stvari.

Tako ste prešli dve leti. L. 1854 se uname vojska zoper Rusa. Cela Evropa se združi, da zabrani še daljno rast ruskega kolosa, da postriže ruskej dveglaivni roparici peroti. Emigracija vseh

veliko nižjo ceno, kakor bi jo tako dobili, ker društvo jedilnega blaga v velikej meri nakupuje in delavcem brez dobička prodaja. Ali bi mi ne mogli storiti kaj takega, in našim delavcem pomagati, ki jim Lah! slednji krajeer, katerega so si težko prislužili, zopet z odrtijo iz žepa izpulijo.

To bi bilo prav, kaj ne da? — Pa še nekaj vem, kaj bi ne bilo napačno: "slovensko politično društvo". Res je, da imamo že "Sočo", pa kdo bo iz Trsta v Gorico k sejam zahajal? Naredimo si svojo posebno politično društvo.

Če nas prav ni dosti udov, kaj za to? Vendar bomo sem ter tje povzdignili glas, da bo svet zvedel, ka v Trstu niso sami Italjani. Če imajo Nemci v Ljubljani svoje konstitucionalno društvo, zakaj bi ga Slovenci v Trstu ne mogli in ne smeli imeti? protestirali bodemo, kedar bo mestni magistrat kaj takega sklenil, kar bi nam bilo v škodo, vzdignili bodemo svoj glas k vladi in tirjali narodne šole za nas v Trstu in sploh narodno ravnopravnost v Trstu in okolici i. t. d. kar je pa največ vredno prišli bomo vsaj večkrat skupaj, kar nas je tako bolj vnetih, razgovarjali se resno, in s tem drug drugemu nazore jasnili, sploh narodno samosvest in politično gibanje med sabo vedno bolj oživili, zraven pa drug od drugega se kaj naučili, privadili se bolj pogostoma in bolj živahno premišljevali, i vsaj otrešli vsak mesec enkrat prah vsakdajnosti raz sebe.

Komu se zdi, da prav govorim, naj mi pomaga to misel razširjati, in prijatej'ev jej pridobiti; Kdor pa pravi, da ne govorim prav, naj pa pove, zakaj da ne? Saj ta dva še oba štirim; le tistega ne maram, ki pravi; „naj bo prav ali neprav, jaz se ne brigam za nič“. Iz nič ni nič, in brez dela ničesar ne bomo dosegli.

— 558353 —

Dopisi.

Iz Ljubljane, 1. septembra: — Bivši vrednik „Laibaherice“, prečastiti gospod Ludwig Dimiz, napravil je sestavek ali prav poziv vsim nem-

škutarjem kranjske dežele, da gotovo pridejo k „partheitagu“ v Gradci in Lincu.

V tem pozivu pravi pisatelj, da so se zdaj zjediniili vsi nemškutarji k delu z zjedinenimi močmi zoper temno zvezo sovražnikov ustave, da so se zjediniili vsi pod geslom: Kar hočejo Nemci v Avstriji, to zahtevamo tudi mi Kranjci.

Nočemo biti helotje ultramontancev, nacionalnih fanatikov, zahtevamo, da se vpeljejo v našo domovino nemške šege in nemška kultura, edino varstvo napredka. Nočemo, da so izpostavljeni vsi dobički prostosti, federalistom, itd, itd.

To sestavil je Dimiz, ter rasposlal po celej deželi. Ne verujemo, da bi imela ta okrožnica kaj vspeha!

Iz Ljubljane. Bela Ljubljana srce Slovenije! slovenske Atene! Kaj, so iz tebe naredili prvaki, pa kaj bi zamogla biti! Mesto da bi se v tebi vsredotočilo slovensko življenje; mesto da bi gledala z železnim čelom, bliskajočimi se očmi na sovražnike naroda; mesto da bi roki dvignila, zgrabila in smlela na jeklenih prsijah svojih strupenega zmaja, pustiš si žile spodregovati, pobesiš čelo, mižiš, roki križema držiš ter čakaš rešenja; pa ne pričakala ga bodeš iz svoje srede rešnika, ki bi govoril rešilnih besedi, pa kmalu pride iz za treh rek kraljevič slovenski narod, da te na dom pelje k svojej majki Sloveniji!

Te besede smo za tega del napisali, da bi nam ne očital kakov prvak, prebiraje naš dopis, da smo samo v zabavljanji in grdenji izvrstni; napisali smo jih v dokaz, da tudi nam gorko bije srce za narodno stvar, da si ravno bi nas nekteri prištevali radi sleparjem sploh ljudem, katere Francozi šarlatane imenujejo. Pa ad rem!

Že štiri leta nijsem videl Ljubljane, nadejal sem se, prihajaje iz Primorja, da se je narodna stvar iz stagnacije, ki je „lebenselement“ ljublj. prvakov, vsaj nekoliko na bolje obrnila. Nadejal sem se, da najdem povsod že slovi napise, vsaj na nar. čitalnici; da je slovenščina povsodi družbinski jezik; da advokate slov. vradujejo; da uradniki po

narodov pohiti v tabor zaveznikov, tudi jaz se vpišem v legijo tujcev; ko pa vidim, da se bode legija le malo vdeleževala boja, prestopim v laško armado, ter napadam v njenih vrstah Sebastopoli. Bil sem pri onih, ki so vzeli trdnjavo, ne bom vam popisaval, kako sem se kakor ljut zmaj bojeval z Rusi, kako sem do kolen v krvi gazil, ter si zadovoljno roke pomakal v še toplej krvi. Da, da reče hlastno Poljak, da sem se ga skoraj ustrašil. „sovraštvo naše je edin naš zaklad“, Rusko s prestolja vreči, sem bil pomagal. Ko je bil pariški mir sklenen, naselim se v Torinu, ter živim le za svojega fanta, malokdaj se mešam v revolucijske stvari: Pa tudi zdaj ne traja dolgo mir. Italija in Francoska objavite vojsko Avstriji. Hajdi v Garibaldince, saj se vojskujemo zoper óno perfidno Avstrijo, ki je sè solznimi očmi pa smeje se privolila v raztrganje Polke. Tu v Italiji sem v prvič zvedel in zpoznal, kaj narod premore, ki je edin in odločen vse darovati za svojo prostost, da so mu še celó zgubljene bitke na korist. Bil sem se pri Madženti Solferinu, nikdar še nijsem bil ranjen, da si sem se navadno boril v naj goščih skupinah. Avstrija odstopi Lombardio Savojskim knezom, Ga-

ribaldi jim pa podari sé svojim junaštvom dve tretjini Italije. Pod njegovo zastavo gotovo bojevali so se najodličniji sinovi Italije; Toskanska, male laške države, Neapoljsko, Sicilija, vse to pade v našo last. Cerkevno državo zmanjšamo za pet šestin, povsod sprejeti kot odrešeniki iz trde sužnosti. Po nesrečnej bitki pri Aspromontu, zapustil sem Garibaldija.

Približa se l. 1863. in žnjim zadnja vstaja polska, ne bodem vam razlagal, kako sem si v dolžnost štel sabljo potegniti za milo Mater. Se Jaszlo, ki je bil ravno spolnil 14 leto, moral je z menoj v boj. Bila sva v Langiewiczovem krdelu; jaz sem veleval ulancem; sina pa sem dal med kanonirje. Veste, kako nas je Langiewicz izdal, ko je tako sramotno pobegnil preko Visle na Avstrijsko; nikdar še nisem tako globoko sramote čutil, kakor tadaj, ko je Langiewicz, ki je specialno moj rojak iz Velikopoljke, naše zaupanje tako vražje goljufal. Takrat sem skoraj obupal, kajti sina so mi bili kozaki že prej pri Piotrkovi s koli prebodli; izgubil sem toraj vse, kar me je še na življenje vezalo.

Jaz nijsem mogel zaputiti z Langiewiczem Polsk kjer trohne kosti mojega otroka! Pridružil sem s

pisarnali že komaj čakajo v istem obziru, da naše domoljubne gospe in gospodične obleke v narodnih barvah nosijo ali pa vsaj v črni cerkve obiskujejo, žalujoč tako očitno, da še nimamo zedinjene Slovenije; nadejal sem se, da vihra na javnih poslopih, ktera spadajajo v deželnega odbora področje, slov. zastave; mislil sem, da mi bode vsaki posameznik padel okoli vratu kot bratu Slovincu iz Primorja; prepričan sem bil da Tebe, čvrsti Primorec najdem v vsakej krčmi in kavani; pa goljufal sem se, grozno goljufal!

Ne le da triumfira nemškutarija v podobi omenjene table nad čitalnico faktično „pribito“, ne le da sem vse drugo pri starem našel, ne le da se nij nobeden mojih zlatih spov vresničil, žalostna resničnost preseza vse meje! Še pridobitve prejšnjih let kakor na pr. narodni mestni zbor narodne volitve v deželni so izgubljene in to za radi zanikarnosti, malomornosti onih mož, ki se imenujejo prvaki, ki pa zaslužijo; da jih slov. narod postavi na sramoten oder s tablico na prsih: iz dajalci naroda! Naj mi nihče ne prigovarja, da so ti možje delali prej na korist slov. narodu, to je bila njih prokleta dolžnost! saj so zavzemali mastne službe.

Da bi se rodil med Slovenci kakov Kotzebue, naj boljše tvarine bi našel v Ljubljani za šaloigre; za šaloigre, ki bi na svetlo izvlekle aroganco, častilakomnost in odrtijo posameznih, katerim je že slovenska mati preveliko čast izkazala, da jih je rodila.

Takrat so bili za Atene gotovo že časi demoralizacije nastopili, ko so morali zapuščati naj boljši človeko — in domoljubi domovino; ko se je šopirila nevednost in nasilje ko je mesar Kleon vladal nel mesaril Atenčane; ko so Sokratu smrtno kupo podali; pri nas sicer nij še tako, pa vendar je že moral marsikak domoljub, ki nij bil prvakom in lisjakom po godi, zapustiti vmazano, megleno Ljubljano, domoljub kakor Levstik ki nij samo besede, temuč dejanje imel za narod.

Prvaštvo je sicer monopol le nekoličine. Zasluge, ki te spravijo v to kasto, ne treba biti velike; če si neumen, dobro! pa ne brezpogojno, da si

le mojster v „Verdummung“, pa zadoboš protekcijo „očeta Slovencev“ in patra in partibus fidelium.

Človek ki bi mislil, da so ti ljudje v zadnjih desetih letih kaj napredovali, grozno bi se motil; ideja demokracije, ki je vendar povsod predrila led in tisočletni natlak nenaravnega gospodarstva; kultura, naj boljše merilo narodov, pri nas je postala stereotipna smešnica; demokracija je pa fantóm, s katerim se odraščeni ljudje strašijo.

Kakov vpljiv — in zraven nesrečen — imajo prvaki, jasen dokaz vam daje Brencelj. Brenceljna brati je kakor hoditi po lužah in močvirjih; v njem je na debelo nakidana vsa brezsmiselnost in plitkost ljublj. prvaštva. Brencelju je še zdaj vedno tisti predmet kakor je bil v prvem listu pred štiri leti. Proklete grablje in, rešpehtarjeva kuharica ste marjoneti, kateri se gibljati neprehoma na radost in posmeh primitivnih bralcev in gledalcev, „aber dabei wird man fett und bekommt ein rundes Bäuchlein“.

Brez dvombe ste že čitali v Novicah, da namerava izdavat dr. Razlag nemšk list v smislu Reforme. Kakšen bode ta list, si zamorete misliti.

Pa bode spet taka beračija kakor z ranjkim Triglavom neukretne oblike in spomina! Pa odkod mu ime „Adria“, ali hoče iz njega napraviti morje, v sladki nadi, da bodo članki vodeni; ali pa hoče napraviti papirno barikado, nepremagljiv jez pruskim pikelhavbam; ali pa hoče v njem zagovarjati že vnaprej izgubljene ideje.

Nemšk list za slov. ljudi! kakor na pr. za nježno ročico železna rokavica.

Hohenwart je dra. Kosto poklical na Dunaj, da se z njim v imenu Slovencev pogaja; kdo je dal Kosti mandat za to? Ali se Hohenwart pogaja s celokupnim slovenskim narodom na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Koroškem; ali se pa pogaja s Kranjskim deželnim zborom? V prvem slučaju nij on slovenskega naroda mandator; reakcionar ne more biti v sedanjem času slov. poverjenik; v drugem slučaju pa protestiramo mi ostali Slovenci, da se ide čez nas in brez nas na dnevni red. Kogar je slov. mati rodila, naj stopi zanjo v

Bosakovi četi. Leto in dan po prestopi našega diktatorja smo se še držali zdaj v Kongresovki, zdaj v Litvi, ko bi bilo vsaj deset takovih čet, kakor je Bosakova bila osvobodili bi bili domovino. Bosak se je moral umekniti ruskeji sili, ter se je podal na Francosko, jaz pa pohitim v Ljubljano, kjer so se zberali prostovoljci za Meksiko. Vstopim tudi jaz, ker sem se nadejal, da me bode kaka vsmiljena krogla v prerijah zadela ali pa da me bode štrapac in trpljenja konec.

Vse zastonj, vrnem se spet iz Meksike, zdrav na telesu, bolan na duši. Bil sem spet brez eksistence, sila me natéra, da vstopim v legijo za tujce, ter se podam kot kapitén na tri leta v Algier. Tu sem iskal polajšila v bojih zoper kabile povsod sem bil prvi; kar se drznosti tiče, sluje kapitén Vladislav Garcezinski; kedar koli so potrebovali prostovoljcev za kako ekspedicijo, vedno sem se jaz in moji poljski tovariši prvi javili, vsaj nijmo ničesar izven življenja tvegali, in to nij bilo vredno, da bi bilo komu žal po njem, ako ga zgubó. Bil sem zadnjega pol leta povelnik neke trdnjave sredi puščave. Tu je živel v pregnanstvu francosk pisatelj, ki je bil ob enem tudi poslanec narodne

skupščine l. 1848. Séznanila sva se in in kmalu je bil Lemarc najboljši moj prijatelj; cele večere sem ga poslušal, ko mi je razlagal stanje in poklic človeštva, ko me je podučaval v komunizmu; z eno besedo o stvarih, katerim pripada prihodnost. Navdušiti me je znal zanj, zdaj sem bil spet našel krmilo, ki mi je bilo izpadlo iz rok. Ravno meseca junija lanskega leta sem doslužil svoja tri leta. S težkim srcem se ločim od prijatelja, ki mi je priporočilne liste do Feliksa Pyata sabo dal. Ravno kar se je bila francoskonemška vojska pričela; da si ravno so mi ponujali polkovništvo, nijsem ga hotel sprejeti. Čakal sem, kedaj pride ugodna prilika za vresničenje naših idej. Naselil sem se v Lionu. Tu se je v prvič na javnem odru življenja objavila social-demokratska stranka. S Cluseretom vred sem veleval bataljonom narodne straže, ki se je zbrala pod rdečo zastavo. Zmagali so nas. Cluseret pobegne jaz pa, ki nijsem verjel, da bi se zamogla že zdaj komunistična stranka vspešno objaviti, vstopim v Bourbakijevo armado, tem raje, ker sva z Bourbakijem znanca. Znano vam je kako smo se topli z Wertherjem, kako bi bili rešili Francosko, ko bi se bilo Bourbakiju posrečilo zagoz-

ograje, naj jej sèzidati pomaga krasno domačijo. Ali nimate srca za Primorje, zlasti za ubogo, prodano okolico tržaško, brez vodje, ladijo brez krmarja! Oj usmilite se je!

Ako je ona izgubljena, izgubljena je Slovenija; brez morja smo kakor rastlina brez toplote in mokrote, saj še Črna gora skuša dobiti si kosček primorja. Toraj, Slovenci! za Primorje našo zadnjo kapljico krvi!

Janez Sancin.

Iz laške okolice dne 31. avg. Narodnjaki, buditelji in vodji slovenskega naroda pri vsakem govoru naj si bode pri posameznih shodih, taborih ali v deželnih zborih vedno trdijo, da je razvitek in izobraženje slovenskega jezika edino le na narodni podlagi, tedaj v slovenščini mogoč. Prav je tako, to jim nobeden ne more ovreči pa jim tudi še naj huji nasprotnik enkrat ni. Kdor posluša take govore ali čita o tem sporočila, si mora misliti: Ti narodnjaki ljubijo narod v resnici, oni se potezajo za to, da bo slovenski jezik dobil ravno tako veljavo, kakor nemški, laški i. t. d. oni so rešitelji naroda. Ako pa opazujemo naše narodnjake i prva-ke pri dejanskem ravnanji, se pa skoraj vselej nasprotnega prepričamo.

Vsakemu tudi le nekoliko izobraženemu Slovincu je dobro znano, da se imamo takó rekoč edino le našej čestiti duhovščini (??!) zahvaliti, da smo še Slovenci i da nas Nemci ali Talijani niso pohrustali, oni so še sedaj tisti, kateri za izbujenje in obstanek slovenskega rodoljubja naj več (!) storijo, toda kader pride do tega, da nam pišejo krtne mrtvaške liste i. t. d. ali kader dopisujejo kakemu uradu takrat pa le z malim izjemkom se rabi toliko priljubljena nemščina. Mi smo samo hvaležni za ohranjenje (?) narodnosti, toda vi ko ljudski duševni predstojniki imate tudi dolžnost naše delo nadaljevati. Dajte nam izglede katere bomo posnemali in varujte se pregovora: Ne glej me, ampak poslušaj me. Pokažite nam naprej, mi želimo druge izobražene narode dohiteti. Ravno tako se godi pri časopisji. —

dit se med Nemce in Nemčijo. Veste tudi, kako smo šli preko švicarke meje. V Švici so me internirali v Zürichu; tu sem bil pri oni praski zoper siegesfesterje ranjen; ko se ozdravim, bilo mi je na izbor dano, da grem, kamor hočem. Z mnogimi tovariši se podam na Forarlberško kjer bomo zó-čeli jutri železnico delati.

„In kaj hočete potem?“ poprašam ga jaz.

„Potem pojdem v Afriko v Egipt za tolmača, kajti tu v Evropi je za zdaj stranka naša vmrtvena, dela pa primanjkuje“ odgovori Poljak.

„Toraj ste komunist? poprašam ga,

„Da, in to iz prepričanja; preverjen sem, da je to edin mogoč način, gnjilo Evropo reformirati,“ reče.

„Prav imate“ mu odgovorim „kri pariških mučencev pognoji staro Evropo,“ stisnem mu roko, ter se obrnem in zaspim,

Drugi dan ko sem se prebudil, odšel je bil moj tovariš že na delo.

Janez Mohorčič

Vsaki narodnjak previdi dobro, dá nam je slovenskega političnega dnevnika tako potreba kakor ribi vode, tode v dejanskem življenji tega ne vidimo. „Slovenski Narod“ kateri bi moral biti v vsakej hiši, kjer izobraženi narodnjaki bivajo se tako slabo podpera, da bomo životari i tudi od tiste strani se premalo podpera, ktera pravi: naročujte si domače liste. Pa kaj ali se bomo še čudili! Od strani nekega lista, katerega lastniki mislijo, da je samotržje časnikarstva le njih lastnina se je vedno delalo na na to, da se nam ponuja le list v nemščini pisan, kakor pred malimi leti tako sedaj. Ljubljana je videla, da narod ne potrebuje za svoje interese lista v tuji nemški besedi, to se je odločno pokazalo pri Triglavu, kateri je enkrat prenehal i zadnjič vendar na jetki umrl, akoravno sta si najbolj izborna zdravnikarstva vse prizadevala ga v pospeh skritega germaniziranja pri življenji obdržati.

I zopet se nam Slovincem ponuja vnovič oščmana Adrija: Če hočemo v resnici biti Slovenci, delajmo pošteno i ne išimo s tem, da hočemo za veljajne narodnjake priznani biti dobičkarje.

Če pa hočemo za narodnost in pravo omiko in izobraženje slovenskega naroda v resnici kaj storiti, dajmo se tudi od takega podučiti, kateri od nas drugače misli i ne mislimo nikar da smo vsestranske vede vže mi vse v zakup vzeli, tedaj proč z nemškim listom i mesto tega namenjeno podporo „Slovenskemu Narodu“ ali pa opozicionalnemu Primorcu; ako pa hočemo germanizovati pa storimo to očitno ne pa na skrivnem. — Brez zamere.

Drobtinice.

(„Soči“) G. Dolenc se vmiva v „Soči“ da nam on nikoli ni časti žalil. Mi pa tega nismo očitali njemu, ampak sploh vrednikom „Soče“, pod katerimi se razumejo vsi tisti, ki se pečajo z vredovanjem lista. In eden teh gospodov se je človeku, ki je pripravljen vsak dan na to zapriseči, izustil v tem smislu, da smo mi le špekulanti in sleparji. Ker pa stojé pisatelji enega lista zmirom v duševni zvezi

Premišljevanja dr. Kuklufuka o važnih i nevažnih rečeh.

(Nadaljevanje)

Izmed vseh živalij se mi najboljše dopade osel. Ne vem kako to, vendar se pa še spominjam iz otroških let, da sem bil vedno pred sosedovim hlevom, kjer je stal siv osel, da sem vsemu njegove- mu dejanju bistro sledil i se neizrečeno veselil, ako je včas spustil svoj i a! Je pa tudi v resnici ta beštija vsega spoštovanja vredna, kajti nobenega človeka do sedaj še nijsem videl da bi bil svoje križe tako voljno prenašal, ko osel svojega. Pravijo da je on podoba melanholičnega temperamenta. Ne bom se prepiral, da nij, pa če je, tedaj gotovo presega vse svoje vrstnike, kajti o nobenem oslu se še nij slišalo, da bi se bil vstrelil ali obesil zarad svoje ljubice; ali sploh zarad oslice, kakor to delajo naši melanholiki, le stem razločkom, da njihove ljubice nijso oslice; pa oni osli v pravem smislu te besede, katero sedaj vživam per absurdum, kar pomislim v teku tega spisa eksplicirati i dokumentirati, da je skozi i skozi napačno i brez fundamenta. Dalje se

med seboj, posebno če bivajo vsi v enem mestu, tedaj ni dvombe, da imajo vsi enako mnenje o nas, sicer bi bila dolžnost tiste, ki mislijo slabo, podučiti in prepričati. Tedaj smo le resnico pisali, kakor nam jo je dotični g. „štravancar“ poročil, ki resnico bolj ljubi, kakor vi vsi.

Potem pa se vsede g. Dolenc na očetovski stol, ter pravi, da nas je „karal“ le iz očetovske ljubezni! Smešno, saj je še „Primorec“ starši, ko „Soča“, kako nam hoče potem s svojo šibo groziti. Da ste morali pa kedaj svojo čast braniti, to ni res, ker je vam nikdar nismo jemali.

Tudi nam hoče g. Dolenc brezplačne lekcije o pisavi političnih listov dajati, ter nam priporoča filistrozno mirnost svoje „Soče“. Mi pa se zahvalimo lepo za njegov poduk in bomo „strastno“ naprej pisali resnico in karali vse napake, ker vidimo, da ravno za to pri nas vse gnije, ker si nihče ne upa mirno stoječe vode zmešati in trohljivih štorov podreti, ampak vse se pokriva s plajščem, vse v imenu ljubeznjive sloge, če ravno pod pertom te „sloge“ zmirom teže dihamo, kjer ni različnih misli, je znamenje, da samó nekteri delajo. Očitajte nam, da napadamo može, ki imajo zasluge za narod (za svoj žep?). Če smo koga po krivici napadli, naj se nam dokaže, in ostali bomo mi v sramoti, če smo pa resnico govorili, zakaj nam to očitajte? Čez Čehce tudi nismo nič lažnjivega rekli kar je pa res, si upamo še Slovencem v obraz povedati, kaj da bi Čehom ne; Čehov, kot cel narod pa nikoli nismo napadli.

Sicer pa res s Čehi prevelik kultus ženemo, skrbimo raje za se, saj oni tudi samo za svojo korist delajo, za druge pa nimajo družega, ko besede; še za svoje najbližne brate revne Slovake, ne storijo nič. Sicer pa smo se ravno mi Slovenci od Čehov dali rabiti kot orodje, vse v imenu „ljube slavyjanske vzajemnosti“, ktero bi pa praktično le mi morali uresničiti, drugi delajo pa le za se in nas prezirajo.

Pravite tudi, da bi s „Primorcem“ radi solidarno postopali, a da vam ni mogoče; se ve da ne, ker ste mu bili sovražni že „a priori“. — Nako-

nec pa nam podajate nek matematičen rebus, ktere ga ne umemo in se tudi ne bomo trudili rešiti ga. Če imaste kaj na srečo, povejte odkritosrčno, kakor mi storimo, ker ne govorimo radi z uganjkami.

(*Rojanska čitalnica*). napravi danes besedo z igro „Uskok“. Vabljeni so vsi udje in drugi rodoljubi ktere udje seboj pripeljejo, naj pridejo, kakor drugokrat, v obilnem številu.

Slovenski volilci celovškega volilnega okrožja poslali so ministerstvu sledečo pritožbo:

(*Visoko c. kr. ministerstvo notranjih zadev!*) po blagi volji visoke c. k. vlade, da bi se vsaj enkrat spravili in pomirili avstrijski narodi, udeležili smo se tudi koroški Slovenci sedanje volitve v deželni zbor.

Razen drugih bili smo tudi pokorno podpisani izvoljeni kot zaupni (volilni) može ter zato denes prišli v Celovec k volitvi dveh deželnih poslancev za naš volilni okraj. Obseže pa ta 3 sodnijske okraje: a) čisto slovenski Borovlje, b) trdo nemški Terg in c) po jeziku namešano celovško okolico.

Ker tedaj v tem volilnem okraji Slovenci in Nemci skupno volimo dva poslanca, stavili so že pri dosedanjih volitvah Slovenci Nemcem ta-le predlog:

„Pogodimo se pred volitvijo tako med seboj, da glasujete Nemci z nami Slovenci za našega kandidata, mi pa z Vami hočemo glasovati za Vašega. Tako dobimo Slovenci in Nemci vsaj enega poslanca po svoji volji v deželni zbor“.

Da je ta predlog še tako pohleven in našim narodnim razmeram pristojen, Nemci niso privolili v to: trdili so v eno mēr le svoje ter rekli: „Mi volimo kandidate, kakor smo jih postavili; Vi storite, kakor se Vam poljubi. Doseči torej nikakor nismo kaj mogli; ostali smo v manjšini.“

Po britkih skušnjah bi se bili slovenski rodoljubi najrajši celo zdržali vsake volitve; udeležili smo se je pokorno podpisani le srčnim zaupanjem, da naš vsaj bodo s svojim glasovanjem podpirali oni nemški volilci, ki se štejejo h konservativni stranki. Apelirali smo na njo ter jo zato povabili

tudi nij slišalo, da bi si bil kak osel prerezal vrat zaradi stisk vsakdanjega življenja. Moram Vas pa zagotoviti, da sem enkrat videl enega, kateri je čez plot gledal v vrt, kjer je rastlo mnogo osata, menda premišljeval kako bi do njega prišel, pa ko je previdel, da to nij nikakor mogoče tedaj je trikrat zaklical i a! kar sem si jaz komentiral takole: i ja! to bi te, i ja! Tudi se nij še bralo o kakovem oslu, da bi bil v svojej melanholičnosti se tako dalje spozabil, da bi bil napisal i na svetlo dal kakovo knjigo, kakoršnegakoli obsežka, kar se pri naših melanholičnih nadepolnih jako rado zgodi!

Ne vem kako je to prišlo, da imajo ljudje navado tacega človeka, kreri ne kaže ravno veliko zalogo spiritusa ali duhâ v sebi, imenovati osla; jaz imam vse drugačne misli, i sploh častim osla iz pozitivnih uzrokov za animal pfificum, ali z drugimi besedami za prebrisano beštijo; zato si nikdar ne morem odpustiti, da se je tudi v meni splošno gorje tako vkoreninilo, ka mnogokrat svojej ženi v jezi pravim: ti si osel, kar je logično i gramatično popolnoma napečno, ko bi še ravno tudi po mojej misli ne bilo. Včasih jej pa tudi pravim, „ti oslov-ska baba ti“, na kar mi ona vselej odgovori, „i ti

moj mož!“ v čemur pa ne vidim nič razžaljivega, ako ravno se navadno tisti ki to nepoklicani slišijo, smejejo i kazaje name pravijo „glej ga osla glej!“ — Pa človek mora vsako reč spoznavati s stališča doktrine, kakor jaz svoje oslovstvo, ktero za tega delj jako spoštujem i se v samoti mnogokrat sam imenujem osla. Da, jaz sem osel i hočem osel biti!

Pač se bo to nekterim smešno zdelo, pa zmorem jih zagotoviti, da je to najpametniša reč na svetu, kajti ako pogledamo v zgodovino i mitologijo vseh narodov, vidimo povsod osla na prvem mestu, kakor to posebno dokazuje naše sveto pismo starega i novega zakona. Bileam je jezdil osla — prav za prav oslico, — ktera je bila mnogo pametnejša od njega, kajti med tem ko on nij zapazil, angelja, kateri jima je pot zastopil, videla ga je oslica uže davno i se nij genila z mesta kljubu vsej kletvi i vsem vdarcem nevsmiljenega Bileama.

Ljudje so sicer tudi to porabili v zlo i poznam mnogo gospodov, kateri svoje mrhe, kedar se nočejo geniti z mesta, kar se pa navadno zgodi zavoljo pomanjkanja potrebne moči, ne pa zavaloj prikaznij, imenujejo Bileamove oslice; da še celo

k volilnemu posvetvanji in vzajemnemu dogovarjanju pred denašno volitvijo. Vabilo naše ni bilo uslišano; beseda naša ne sprejeta. Žive duše ni bilo zmed njih k posvetovanju.

Ostali smo, tako spet v manjšini pri volitvi; dobili smo za poslanca zoper našo voljo spet ona 2 Nemca — nasprotnika naša — ki sta zastopala (?) nas do zdaj. Primorani smo zato pokorno podpisani volilni možje javno se pritožiti zavolj take napake ter ponižno s tim prositi:

„Visoka c. kr. vlada naj blagovoli deželnim zborom nov volilni red predložiti v tem smislu da bomo Slovenci znanprej posebe volili za se!“

To našo misel pravično tirjatev poudarjalo je letos že polit. društvo „Terdnjava“ v svoji „spomenici“; to gotovo bodo potrdili in povdarjali vsi Slovenci.

V Celovcu 1. sept. 1871.

Janez Vidovic, volilni mož iz Kotmarevasi.

Juri Nemec, „ „ „ „

Janez Einspieler, volilni mož iz Smarjete.

Janez Ibovnik, „ „ „ „

Janez Drobivnik „ „ „ Radiš.

Simon Sušnik „ „ „ „

(Maščevanje zaljubljenih pri Japancih). Po zadnji veliki prekuciji v Japanu, vsled ktere je Mikado pridobil svojo pred stoletji izgubljeno oblast nad Tajkunom, je dana Evropejem prilika seznaniti se s slovstvom te dežele in z notranjimi razmerami prebivalcev. Tako nahajamo v japonski zaljubljeni povesti zanimiv popis, kako se japonska deklica po domači šegi maščuje nad nezvestim ljubčekom. Ko že vse spi, vstane deklina ob dveh po polnoči. Obleče belo obleko in si priveže šolne z dolgimi napetniki na noge. Na glavo si dene kovan trinog (dreifuss), na katerem so tri goreče sveče; na prsih jej visi zrcalo, v levi roki ima slamnjaka, podobo nezvestega ljubčeka, v desni roki pa kladvo in žreblje. Počasno koraka do bližnjega tempelja in pribije na eno ondotnih svetih dreves slamnato fotografijo. Potem pa prosi prav iskreno malika, naj nezvestega ljubčeka nemudoma spravi iz sveta in

prišeže ob enem, da bo potem vse žreblje, s katerimi sveto drevo rani in kateri maliku bolečine pri zadevajo, zopet izvlekla. Vsako noč to ponavlja in vsako noč zabije tri ali štiri žreblje z nado, da bode s tacim šegetanjem malika prisilila jej pomagati — Nikdar se še ni dogodilo, da bi se malik ne bil usmilil, kajti tudi še tako nezvesti ljubčki — vendar enkrat umró. *Slov. Narod.*

(Najimenoitnejši klobučar) je zdaj novi nemški cesar Vilelm. Ko so namreč nemški klobučarji ne davno občni zbor imeli, jim pri pojedini v glavo pade misel, cesarju poslati telegrafično pozdravljenje, v katerem ga imenujejo „najsлавnejšega klobučarja sveta“, ker je vso Nemčijo pod eden klobuk spravil. Klobuk je tedaj narejen, ne večji in ne manjši, kakor ga je bilo potreba, da pokrije vse nemške. poprej razdeljene dežele. Zdaj pa naj umolknejo naši nemčurji prusomani, katerim se po pruski Nemčiji sline cedijo; zakaj utegnili bi se nemški klobuk raztrgati, ako se še zburkane glave naših nemčurjev pod nja vrinejo. *„Slov Gosp.“*

(Nov Političen časnik „Adrijo“) Bode br. Razlag v nemškem jeziku po dvakrat na mesec, 10. in 25. dan, vsakokrat poldrugo tiskano pōlo od mesca septembra t. l. v Ljubljani izdavat i začel. Obdeloval bo list politiko, narodno gospodarstvo in društveno življenje s posebnim obzirem na jagslavenske kraje judranskega morja in bližnje dežele. Prvi list pride na svitlo še pred 10. septembrom. Cena mu bode do konca t. l. 1 gld. za celo leto potem po pošti 3 gold. 25 kr.

Državnopisne date o Rusiji. Prebivalstvo ruskega carstva iznaša 80 milijonov. Od teh spada 4,427.922 prebivalcev na Sibirijo, 1,794.811 na Finlandijo, 4,507.531 na Kavkaz in 1,059.214 na Turkevstanko. Najbolj obljuden je Varšavski okraj, kjer je na štirjaški milji 3191 prebivalcev. V malo obljudenih okrajih, kakor v Arhangelsku jih živi le 20, v Jakuskem samo 3 in ob Amurji po 2 človeka na štirjaški milji. V zapadni, severni in srednji Pusiji prevaguje žensko, v južnih krajih pa možko prebivalstvo. Nova vseučilišča so imela vkup 6175 poslušalcev, tedaj pride na 12.955 ljudi en učiliščni

naš reverendissimus dominus Župnikus so tako krstili svojo staro kuharico, ko jim enkrat nij hitro prinesla nekaj, quod delectat ventrem. V takovih slučajih se pošten človek à la dr. Kklufukuk ne more dosti naježiti čez to primitivno, zaslepeno, kratkovidno, kratkoslišajočo, nemožganeimajočo pamet dotičnih gospodov — sit venia verbo! Kajti kakor rečeno — Bileamova oslica nij zato ker je bila bolje prebrisanih možganov, ko prerok sam. — — — Savel je šel oslice iskat i je najšel kraljestvo, naš izveličar je na oslici ubežal v Egipt i potem na oslici jezdil v Jeruzalem, kar vse priča veliko veljavo te živine v prejšnjih nepopačenih časih. Da se povsod i vselej vedno omenja oslice, ima menda svoj vzrok v tem, da so stari ženski spol bolje častili ko možki, kakor je to žalibog tudi pri nas še nelepa navada, o čemur pa po zakončenji kapitole o oslih i oslicah obširneje pregovorim.

Še enkrat tedaj ad rem! Ako so se osli vedno tako častili i spoštovali, kakor smo se ravno sedaj prepričati blagovolili, tedaj je popolnoma brez fundamenta tisto očitanje i zlomiselnost trjenje, kakor bi bil osel neumna žival. Sploh se sedanji čas preveč gleda na možgane i ako jaz nenadoma v me-

dicinskem učenju ne naredim reformacije, tedaj ne prijdemo res dalje ko do groba; kajti na medicinskih knjigah se piše od promoviranih i nepromoviranih, od inštaliranih i neinstaliranih doktorjev, da je tista živeča stvar pametnejša, ktera, ima več možganov ko druga. *(Dalje prih.)*

243-244-

I. Moja brezskrbnost.

Mravlja zida svojo hišo
In za zimo si skrbi,
Jaz pa se nikdar ne spomnim
Kaj bo za prihodnje dni.

Jaz le upam, da doživel
Kmalu bom zaželen dan;
Ki me vsega bo odrešil,
Rešil mojih srčnih ran.

Da bi prišla za-me ura
Zaželjena sladka noč!
Ko v večernem mraku zemlje
Bom zaspal umirajoč.

Fr. Bezeljak.

slušatelj. Za vseučilšča izdaje vlada $2\frac{1}{3}$ milijonov rubljev na leto, vsak slušatelj jo tedaj predno študije dovrši stane 1360 rubljev. Viših in srednjih šol je bilo preteklo leto 150 s 38.869 učenci. V 35 čisto ruskih okrajih je 9955 ljudskih šol, tedaj na 4700 prebivalcev en učenček. V 6 severozapadnih okrajih je 1516 v poljskih pokrajinah pa 2032 ljudskih šol. V baltiških deželah spada na 19 duš en učenec. Semenišč je v celem carstvu 51 v katerih se podučuje 15.585 bogoslovcev, tedaj v vsacem semenišči 300.

Opomba. Zarad izida volitev dali smo list na svitlo še le danes, in ob enem naznanjamo, da pride šte. 18 na svitlo 24. t. m. *Vredništvo.*

Poziv!

Po želji od več strani razodetej so sklenili Celovski rodoljubi, skrbeti, da se postavi rajnemu Antonu Umeku na njegovem grobu dostojen spominek.

Nočemo tajiti, da čas nabiri doneskov ni ugoden; svesti smo si tudi, da bolj kakor spominek iz železa in marmeljna, bodo slavila Umeka njegova slovstvena dela; vendar ne moremo si kaj, da ne bi spet trkali na redoljubna sreča in vabili Slovence k slavnemu činu sijajnega domoljubja. Zakaj mož, čigar ljubezen do domovine je vedno bila čista ko zlato, čigar odlične zasluge za povzdigo domačega slovstva in narodne omike so pripoznane od vseh zares zasluži, da ga očitno poslavljamo kot dobrotnika svojega naroda in je vreden, da mu javno pokažemo svojo hvaležnost.

Umeka je prešnil Janežičev blagodejni duh; stopivši v njegove stopinje je živel nam Slovincem. Duševno zmožen, kakor je bil, obdarjen, kakor jih je le malo, bi bil blagi pokojnik lahko povsod našel sijajno prihodnost; a njegovo srce je gorelo le za blagor uboge slovenske domovine; slovenskemu narodu je daroval vse odlične svoje zmožnosti, njemu je bilo posvečeno vse njegovo delovanje.

Od prve mladosti do zadnjega trenutka je kakor pridna bučelica neprestano in neutrudljivo nabiral in nanašal, da bi slov. narod preskerboval s krepko, zdravo dušno hrano, ki bistri um in blaži srce.

Bi le mogli kedaj pozabiti Antona Umeka, pesnika tako prijetnega, pisatelja tako uzornega, domoljuba tako značajnega?

Od svojega truda počiva sedaj na Celovškem pokopališču na strani Antona Janežiča, kteremu je bil po značaju in delovanju zelo podoben; Janežičeve zasluge slavi krasen naroden spominek nad njegovo gomilo in priča poznim rodovom hvaležnost slov. naroda do svojega dobrotnika. In sosedni grob, — grob, kjer počiva Anton Umek, imel bi biti pozabljen, zapuščen? To bi bila črna nehvaležnost!

Sveta dolžnost hvaležnosti tirja, da postavimo vrlemu pesniku, neutrudljivemu delavcu na slovstvenem polju in zasluženemu domoljubu spominek na njegovem grobu. Dasiravno nima biti velikanskega

načina, bode vendar očitaval potomcem mesto, kjer leži eden nar. vredniših sinov slov. naroda.

V ta namen vabimo vse, ki jim je Umekov spomin mil in drag, prosimo zlasti znance in prijatelje rajnega, da poklada vsak, kolikor zamore in nabira doneske za spominek, ki bo rajnemu in narodu v čast in slavo.

Doneski, ki se bodo pobotali v „Besedniku“, naj se pošiljajo vredništvu.

V Celovcu 1. avgusta 1871.

Celovski rodoljubi.

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Žaganice kranjske:

od 10 do 14, 1200 ⁴	po f. 38 do f. —
» 8 » 9 850	» » 38 » » —
skurete 1200	» » 36 » » —
remlji $\frac{2}{3}$ nemški	» » 34 » » —

Žaganice štajerske:

od 10 do 14, 1200	po f. 72 do f. —
» » » 9, 850	» » 42 » » —
skurete 1200	» » 42 » » —
remlji francoski $\frac{2}{3}$	» » 40 » » —

Žaganice koroške:

od 10 do 14 1200	po f. 82 do f. —
» 8 » 8 850	» » 48 » » —
skurete 1200	» » 55 » » —
remlji $\frac{2}{3}$ benč. ⁴	» » 52 » » —

Moka I Kaiser	po 11 f. — kr. cent.
II fein	» 10 » — » »
III pol	» 9 » — » »
Mundm.	» 8 » 25 » »

Otrobi	» 5 » 50 » »
Fežol rudeči	» 2 » 70 » »
» zeleni	» 7 » — » »
» rumeni	» 6 » 30 » »
» kanarin	» 6 » 40 » »
» kokes	» 7 » — » »

Slive	» 7 » 50 » »
Maslo	» 51 » — » »
Slanina (špeh)	» 34 » — » »
Seno konjsko	» 2 » 80 » »
» kravje	» 2 » 90 » »
Slama boljša	» 2 » 60 » »
» slabeja	» 2 » 30 » »
Krompir	» 3 » — » »

MESMERIZEM.

Sonambula **Anna d'Amico** ki je s pomočjo svojega moča že mnogo ljudi ozdravila in se šteje med najboljše italijanske zdraviteljice, s tem naznanja, da kdor se hoče zdraviti pustiti od nje, mu ni drugega treba, kakor poslati nanjo frankirano pismo, v katero mora položiti dva goldinarja avstr. velj. in pa dva lastna lasa, ter v pismu na tanko razložiti, kako se njegova bolezen prikazuje. Naslov na pismo pa naj se blagovoljno napravi »Signor Pietro d'Amico professore e magnetizzatore in Bologna. (Italia)»

Epileptični krč (božjast)

zdravi pismeno specialni zdravnik za epilepsijo Dr. O. KILLISCH v Berlinu, Neuenburger Strasse 8. — Za stotine popolnoma ozdravil.

Lastnik, in odgovorni vrednik **Vekoslav Raič**. — Tisk Rupnika in dr. v Trstu.